

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 696/2016-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Petra Brňáka na neverejnom zasadnutí 9. novembra 2016 prerokoval oznámenie sudkyne Ústavného súdu Slovenskej republiky Ivetty Macejkovej zo 14. októbra 2016 o možných dôvodoch jej vylúčenia z konania vedeného pod sp. zn. Rvp 8245/2015 vo veci sťažnosti mesta Martin, zastúpeného právnym zástupcom JUDr. Petrom Kubinom, a takto

r o z h o d o l :

Sudkyňa Ústavného súdu Slovenskej republiky Ivetta Macejková nie je vylúčená z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vedenom Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 8245/2015.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Vo veci sťažnosti mesta Martin (ďalej len „sťažovateľ“) bolo 9. novembra 2016 podpredsedovi Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) doručené podanie Ivetty Macejkovej, sudkyne spravodajkyne (ďalej aj „namietaná sudkyňa“), ktorým podľa § 27 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii

Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) oznámila možné dôvody svojho vylúčenia z výkonu sudcovskej funkcie vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 8245/2015, a to pre podávanie námietok predpojatosti zo strany právneho zástupcu sťažovateľa voči jej osobe vo viacerých konaniach pred ústavným súdom.

2. V dôvodoch svojho vyhlásenia okrem iného poukázala na to, že JUDr. Peter Kubina (ďalej len „právny zástupca“) vystupuje v tejto pozícii aj v konaní o súlade právnych predpisov vedenom na ústavnom súde pod sp. zn. PL. ÚS 41/2015, v ktorej 7. júna 2016 vzniesol námietku jej predpojatosti (a tiež ďalších 5 sudcov ústavného súdu), pričom o tejto námietke nebolo ešte plénom ústavného súdu rozhodnuté, a tiež v konaní vedenom na ústavnom súde pod sp. zn. II. ÚS 454/2016, kde sa o predmetnej námietke právneho zástupcu (doručenej 31. augusta 2016) nerozhodovalo (ústavný súd v tejto veci postupoval podľa § 28 ods. 3 druhej vety zákona o ústavnom súde, v zmysle ktorého ak v dôsledku vylúčenia sudcov alebo odmietnutia sudcov účastníkmi konania nie je možné, aby o vylúčení sudcu pre predpojatosť rozhodol iný senát ústavného súdu, rozhodne o veci samej senát v pôvodnom zložení; na ďalšie vyhlásenia účastníka konania o odmietnutí sudcu pre jeho predpojatosť a vyhlásenia sudcu o svojej predpojatosti vo veci sa neprihliada, pozn.).

3. Dôvodmi podaných námietok boli vtedy aj medializované správy ústavného súdu (namietaná sudkyňa je aj predsedníčkou ústavného súdu, pozn.), v ktorých boli vyjadrenia týkajúce sa osoby právneho zástupcu sťažovateľa k jeho odbornosti a tiež k možnosti iniciovania jeho disciplinárneho stížania Slovenskou advokátskou komorou, pretože v oboch konaniach invektívami (aj verejne) napadol prácu ústavného súdu a jeho sudcov pri rozdeľovaní vecí po skončení funkčného obdobia sudcu, resp. pri vybavovaní vecí vedenej pod sp. zn. I. ÚS 228/2016.

4. Podľa názoru namietanej sudkyne oznámené skutočnosti minimálne z hľadiska objektívneho testu neustrannosti predstavujú relevantný dôvod, ktorý môže zakladať reálne pochybnosti o jej predpojatosti voči právnenému zástupcovi sťažovateľa vo veci vedenej

pod sp. zn. Rvp 8245/2015. Pokiaľ ide o subjektívne hľadisko nestrannosti, namietaná sudkyňa uviedla, že sa necíti predpojatá ani k účastníkom konania, ani k právnomu zástupcovi sťažovateľa, ale ani k predmetu konania nemá taký pomer, ktorý by jej bránil objektívne rozhodnúť.

5. Vzhľadom na uvedené skutočnosti namietaná sudkyňa navrhla, aby podľa § 28 ods. 3 prvej vety zákona o ústavnom súde bola námietka predložená na rozhodnutie príslušnému „námietkovému“ senátu ústavného súdu v zmysle čl. IV ods. 1 písm. c) rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie 1. marca 2016 až 28. februára 2017.

6. Dňa 9. novembra 2016 bol návrh v súlade s čl. IV bodom 1 písm. b) rozvrhu práce ústavného súdu na rok 2016 pridelený na rozhodnutie podľa § 28 ods. 3 zákona o ústavnom súde do I. senátu ústavného súdu.

II.

7. Podľa § 27 ods. 2 zákona o ústavnom súde je sudca vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho predpojatosti. Podľa § 28 ods. 1 zákona o ústavnom súde účastník konania môže vyhlásiť, že niektorého zo sudcov odmieta pre jeho predpojatosť. Ak dôvody, ktoré vedú k vyhláseniu o odmietnutí sudcu pre jeho predpojatosť, vznikli do začiatku ústneho pojednávania, môže ju účastník konania vyhlásiť najneskôr na začiatku ústneho pojednávania. Podľa ustanovenia § 28 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu pre zaujatosť rozhoduje iný senát. Ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu pre predpojatosť rozhodne iný senát; odmietnutý člen senátu nehlasuje. Pri rovnosti hlasov rozhoduje hlas predsedajúceho.

8. Ústavný súd preskúmal možné dôvody vylúčenia namietanej sudkyne z konania vedeného pod sp. zn. Rvp 8245/2015 vyplývajúce z jej oznámenia zo 14. októbra 2016, ako

aj obsah vzťahujúceho sa spisového materiálu a námietky predpojatosti vznesené právnym zástupcom sťažovateľa v konaniach, ktoré predchádzali tomuto oznámeniu (pozri bod 2).

9. Senát ústavného súdu nezistil predpojatosť namietanej sudkyne pre jej pomer k veci, k účastníkom a ani k ich zástupcom, ktorá by jej bránila byť súčasťou senátu, ktorý rozhoduje ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti.

10. Len konaním v pridelených veciach môže sudca naplniť sľub, ktorý zložil podľa čl. 134 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, keď bude rozhodovať podľa svojho najlepšieho presvedčenia, nezávisle a nestranne.

11. Ústavný súd v danej súvislosti zdôrazňuje, že požiadavka nestrannosti sudcu sa dotýka samej podstaty spravodlivosti a jej vnímania. Nestrannosť znamená absenciu zaujatosti či predsudku, znamená, že sudca nemá žiaden osobný záujem na výsledku konania.

12. Rozhodovať nestranne nie je právom, výsadou či privilegiom sudcov. Ide o základnú povinnosť sudcov, o štrukturálny prvok súdneho systému a jeho riadneho fungovania.

13. Už vo svojej predošlej judikatúre ústavný súd tiež konštatoval, že z pohľadu ľudskoprávneho, z pohľadu práva na nestranného sudcu ako komponentu práva na spravodlivý proces vyvinul Európsky súd pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) dve previazané stránky nestrannosti a judikatúru k nim rozvíja už viac ako 30 rokov (Piersack v. Belgicko, sťažnosť č. 8692/79, rozsudok z 1. 10. 1982; Pohoska v. Poľsko, sťažnosť č. 33530/06, rozsudok z 10. 1. 2012). Nestrannosť má stránku subjektívnu a stránku objektívnu, a tie sú overované rovnomernými testami. Európsky súd pre ľudské práva zdôrazňuje význam nestrannosti sudcu pre dôveru verejnosti v súdnictvo, a to vo všeobecnosti (Olujč v. Chorvátsko, sťažnosť č. 22330/05, rozsudok z 5. 2. 2005, bod 57), ale osobitne pri objektívnom teste (Kinský v. Česká republika, sťažnosť č. 42856/06, rozsudok z 9. 2. 2012, bod 87). Nestrannosť je vo vnímaní ESLP absenciou

zaujatosti či predsudku vo veci, pričom nestrannosť môže byť overovaná už spomenutým subjektívnym a objektívnym testom. Východiskom je subjektívny test, v ktorom sa zisťuje osobné presvedčenie, postoj sudcu, resp. jeho záujem v prerokúvanej veci. Osobná nestrannosť sudcu sa predpokladá, kým sa nepreukáže opak. Takýmto „opakom“ môže byť sudcom prejavené nepriateľstvo, neznášanlivosť alebo ak si napríklad sudca z osobných dôvodov vyhradí prerokovanie veci pre seba. Požiadavka nestrannosti nemôže byť dostatočne naplnená len subjektívnym testom, ktorý je náročný z hľadiska preukazovania. Na subjektívny test teda plynule nadväzuje test objektívny, ktorý si všíma, či sudca vykazuje legitímne pochybnosti z hľadiska jeho nestrannosti. Tu je dôležitá perspektíva nestranného pozorovateľa a relevantné je aj zdanie (ne)strannosti. Podľa ESLP musí byť ustálené, či existujú zistiteľné skutočnosti, ktoré môžu vzbudzovať pochybnosti o nestrannosti sudcov, a v tomto zmysle môže mať aj zdanie určitú dôležitosť, pretože „v stávke“ je dôvera, ktorú musia súdy v spoločnosti vzbudzovať, nehovoriac o dôvere samotných účastníkov konania (Daktaras v. Litva, sťažnosť č. 42095/98, rozsudok z 10. 10. 2000, bod 32). Ústavný súd dodáva, že súčasne s dôverou, na ktorú musia súdy v demokratickej spoločnosti ašpirovať, je cez ňu „v hre“ aj autorita súdnych rozhodnutí.

14. Pozícia namietajúceho má v objektívnom teste dôležitý význam, avšak rozhodujúce je, či je jeho obava aj objektívne akceptovateľná. Ústavný súd z hľadiska teoretického upozorňuje, že test objektívnosti a zákonné dôvody nespôsobilosti sudcu sa môžu prekrývať, ale nejde o totožné inštitúty.

15. Pokiaľ ide o prvý aspekt námietky (objektívny test), tento je mimo rámca príčinnej súvislosti medzi konaniami, v ktorých právny zástupca v mene iného účastníka konania vznášal námietky predpojatosti voči namietanej sudkyni, pretože v tejto veci po jej pridelení k podaniu prípadnej konkrétnej námietky zaujatosti voči namietanej sudkyni v konaní vedenom pod sp. zn. Rvp 8245/2015 zo strany právneho zástupcu nedošlo. Právny zástupca sťažovateľa, naopak, v mailovej správe zo 14. septembra 2016 o 17.54 h zaslanej predsedníčke ústavného súdu, ktorej vec bola pridelená po schválení zmeny rozvrhu práce po skončení funkčného obdobia sudcu, osobne poďakoval ústavnému súdu za prijatie tohto rozhodnutia. Vyslovil tiež presvedčenie, že *„teraz už nič nebráni tomu, aby sa plynule*

konalo vo veci samej aj o oboch sťažnostiach mesta Martin (vedenými pod sp. zn. Rvp-8245/2015 a II. ÚS 454/2016). Dovoľujem si pri tejto príležitosti poprosiť o čo najskoršie spojenie týchto dvoch vecí na spoločné konanie a o rozhodnutie o návrhu na vydanie dočasného opatrenia o odklade vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia podaného vo veci Rvp-8245/2015 dňa 8.3.2016... Situácia na strane sťažovateľa je naozaj vážna, nakoľko je už niekoľko mesiacov v nútenej správe a exekútor siaha na všetok cenný majetok mesta.“

16. Vzhľadom na uvedené skutočnosti a najmä na oznámenie namietanej sudkyne (pozri bod 4), ktorá uviedla, že sa subjektívne necíti predpojatá k účastníkom konania a ani k právnomu zástupcovi sťažovateľa, nemôže jej námietka na vylúčenie obstať a podľa názoru I. senátu ústavného súdu netvorí u namietanej sudkyne zákonnú prekážku pre nezávislý a nestranný výkon funkcie sudcu ústavného súdu v označenej veci.

17. Ústavný súd, posudzujúc návrh ako celok zo subjektívnych aj objektívnych hľadísk, preto rozhodol o oznámení nožnej predpojatosti namietanej sudkyne tak, že ju v konaní vedenom pod sp. zn. Rvp 8245/2015 nevytlúčil z výkonu sudcovskej funkcie, tak ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. novembra 2016